

M.A. 2nd Semester Examination, 2023

SANSKRIT

PAPER – SAN-204 (CBCS)

Full Marks : 40

Time : 2 hours

The figures in the right hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

Illustrate the answers wherever necessary

(सर्वे प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागर्या च समाधेयाः)

1. यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधेयम्—

10 × 2

(क) वेदशब्दस्य कोऽर्थः ? स कतिविधः ? के च ते ? तत्र ऋग्वेदस्य रचनाकालविषये भारतीयानां पाश्चात्यानां च पण्डितानां मतमुपस्थाप्यताम् ।

বেদ শব্দের অর্থ কি ? বেদ কয় প্রকার ও কি কি এর মধ্যে
 ঋগ্বেদের রচনাকাল বিষয়ে ভারতীয় ও পাশ্চাত্য পণ্ডিতদের
 মত আলোচনা কর ।

(খ) পুরাণলক্ষণং কিম্ ? কতি মহাপুরাণানি ? কতি চ
 উপপুরাণানি ? পুরাণস্য প্রভাবঃ ভারতীয়ে সমাজে সংস্কৃতৌ
 সাহিত্যে চ কীদৃশোঽস্ति আলোচ্যতাম্ ।

পুরাণের লক্ষণ কি ? মহাপুরাণ কয়টি ? উপপুরাণই বা
 কয়টি ? ভারতীয় সমাজ সংস্কৃতি ও সাহিত্যে পুরাণের
 প্রভাব আলোচনা কর ।

(গ) বেদাঙ্গং কিম্ ? তত্ কতিবিধম্ ? কানি চ তানি ? তेषু
 জ্যোতিষস্য পরিচয়ঃ প্রদীয়তাম্ ।

বেদাঙ্গ কি ও কয় প্রকার সেগুলির নাম কি ? তাদের মধ্যে
 জ্যোতিষের পরিচয় প্রদান কর ।

(ঘ) শ্রীমদ্ভগবদ্গীতায়াঃ প্রথমাধ্যায়স্য নাম কিম্ ? অর্জুনস্য
 গাত্রাণি সীদন্তি কথম্ ? তত্র অর্জুনবচনস্য সারঃ সরলয়া
 ভাষয়া লিখ্যতাম্ ।

শ্রীমদ্ভগবদ্গীতার প্রথম অধ্যায়ের নাম কি ? অর্জুনের
 শরীরে স্পন্দিত হল কেন ? অর্জুনের বক্তব্যের সার সরল
 ভাষায় লেখ ।

2. यथानिर्देशं केचन चत्वारः समाधेयाः —

5 × 4

(क) टीका लिख्यताम् — वेदस्य लक्षणम् ।

टीका लेख : वेदस्य लक्षणम् ।

(ख) टीका लिख्यताम् — धर्मनिरपेक्षसूक्तम्

टीका लेख : धर्मनिरपेक्षसूक्तम् ।

(ग) टीका लिख्यताम् — सुश्रुतसंहिता ।

टीका लेख : सुश्रुतसंहिता ।

(घ) टीका लिख्यताम् — बीजगणितम् ।

टीका लेख : बीजगणितम् ।

(ङ) टीका लिख्यताम् — रामायणमहाभारतयोः पौर्वापर्यम् ।

टीका लेख : रामायणं च महाभारतस्य पौर्वापर्यम् ।

(च) व्याख्यायताम् —

व्याख्या कर :

निमित्तानि च पश्यामि विपरीतानि केशव ।

न च श्रेयोऽनुपश्यामि हत्वा स्वजनमाहवे ॥

कुलक्षये प्रणश्यन्ति कुलधर्माः सनातनाः ।

धर्मं नष्टे कुलं कृत्स्नमधर्मोऽभिभवत्युत ॥